

WWF Ελλάς
Λεμπέση 21
117 43 Αθήνα

Τηλ: 210 3314893
Φαξ: 210 3247578
d.karavellas@wwf.gr
www.wwf.gr

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Αρ. πρωτ.: 88/2017

Προς:

1. Υπουργό Εξωτερικών, κ. Νίκο Κοτζιά
2. Αναπληρωτή Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Σωκράτη Φάμελλο

Αθήνα, 10 Ιουλίου 2017

Θέμα: Μη συμμόρφωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη Σύμβαση Άαρχους

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Αξιότιμε κ. Αναπληρωτή Υπουργέ,

Στις 29.6.2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την οριστική της πρόταση¹ σχετικά με την συμμόρφωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Σύμβαση Άαρχους [Σύμβαση για την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στην δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα, η οποία υπεγράφη στην πόλη Άαρχους της Δανίας στις 25 Ιουνίου 1998, εφεξής Σύμβαση].² Με την παρούσα επιστολή, η οργάνωσή μας **σας ζητά να καταψηφίσετε** την πρόταση αυτή, και να απαιτήσετε, με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, την πλήρη συμμόρφωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το διεθνές δίκαιο. Η σχετική πρόταση της Επιτροπής θα συζητηθεί αύριο (11.7.2017) ενώπιον της συνάντησης της Επιτροπής Μονίμων Αντιπροσώπων (COREPER I) των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.³

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (29.6.2017). *Proposal for a Council Decision on the position to be adopted, on behalf of the European Union, at the sixth session of the Meeting of the Parties to the Aarhus Convention regarding compliance case ACCC/C/2008/32. COM(2017) 366 final, 2017/0151 (NLE).*

² Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση Άαρχους με το νόμο 3422/2005 (Α' 303). Από το 2005, μέλος της Σύμβασης είναι και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

³ European Council. COREPER I, 11.7.2017. Ανάκτηση από: goo.gl/fnAma7

Θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε σύντομα πώς ανέκυψε το θέμα αυτό: Στις 17.3.2017, η Επιτροπή Συμμόρφωσης (Compliance Committee) της Σύμβασης Άαρχους, δημοσίευσε το πόρισμά της επί καταγγελίας κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁴ Η Επιτροπή Συμμόρφωσης έκρινε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν συμμορφώνεται με την Σύμβαση Άαρχους, λόγω έλλειψης αποτελεσματικής πρόσβασης στην δικαιοσύνη σε επίπεδο ευρωπαϊκών θεσμών. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν συμμορφώνεται με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 9 της Σύμβασης, διότι ούτε ο (ευρωπαϊκός) Κανονισμός για την εφαρμογή της Σύμβασης Άαρχους στα όργανα της Ένωσης (εφεξής Κανονισμός Άαρχους),⁵ ούτε η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενσωματώνουν ή συμμορφώνονται με τις επιταγές των σχετικών διατάξεων της Σύμβασης.

Άκολούθως, στις 29.6.2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την πρότασή της προς το Συμβούλιο Υπουργών⁶ για την θέση που πρέπει να λάβει αυτό για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώπιον της 6ης Συνόδου των Μερών της Σύμβασης Άαρχους στο Μοντενέγκρο (11-14.9.2017). Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί τα πορίσματα της Επιτροπής Συμμόρφωσης θέτουν σε κίνδυνο τις καταστατικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, οι οποίες είναι τόσο θεμελιώδεις, ώστε η Ένωση αδυνατεί να ακολουθήσει και να συμμορφωθεί με τα πορίσματα αυτά. Δεδομένου ότι δεν προβλέπεται μέσο προσβολής των ως άνω πορισμάτων της Επιτροπής Συμμόρφωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι η χρήση του δικαιώματος αρνησικυρίας (veto) είναι ο μοναδικός τρόπος διασφάλισης των θεσμικών ιδιαιτεροτήτων της Ένωσης και της αυτονομίας της ενωσιακής έννομης τάξης. Με το σκεπτικό αυτό, η Επιτροπή προτείνει την απόρριψη των πορισμάτων της Επιτροπής Συμμόρφωσης σχετικά με την καταγγελία στην επόμενη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης. Η νομική επιχειρηματολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι **εσφαλμένη, αμήχανη και παραπλανητική**. Η ίδια η Επιτροπή Συμμόρφωσης, σε ανοιχτή δήλωσή της (30.6.2017),⁷ απάντησε σε όλα επιχειρήματα που προβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ανοιχτή δήλωση επισυνάπτεται, ενώ σύντομες απαντήσεις σε ορισμένα από τα επιχειρήματα αυτά παραθέτουμε και στο **Παράρτημα Α**.

Σε κάθε περίπτωση, η πρόταση αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι **κεφαλαιώδους σημασίας**. Από το 2002, έτος δημιουργίας του μηχανισμού συμμόρφωσης, η Σύνοδος των Μερών έχει υιοθετήσει **απαρέγκλιτα** όλα τα πορίσματα της Επιτροπής Συμμόρφωσης, με την αταλάντευτη υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των

⁴ Aarhus Convention Compliance Committee. (9.9.2011 – 17.3.2017). Υπόθεση ACCC/C/2008/32 (European Committee). Ανάκτηση από: goo.gl/jeU6XM

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ L 264 της 25.9.2006).

⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 218 παράγραφος 9 της Συνθήκης περί Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτείται απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών.

⁷ Aarhus Convention Compliance Committee.(29.6.2017). Open statement by the Aarhus Convention Compliance Committee regarding its findings on communication ACCC/C/2008/32 (part II) concerning compliance by the European Union. Ανάκτηση από : goo.gl/6g7BFP.

κρατών μελών. Η παρούσα πρόταση, η οποία ζητά την απόρριψη των μόνων πορισμάτων της Επιτροπής Συμμόρφωσης που αφορούν την Ένωση **άμεσα**, δημιουργεί ένα επικίνδυνο προηγούμενο. Εφεξής, το μήνυμα προς τους πολίτες της Ένωσης και του κόσμου θα είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση τοποθετεί τον εαυτό της υπεράνω των κανόνων του διεθνούς δικαίου, και θα συμμορφώνεται με αυτούς κατά το δοκούν. Το μήνυμα αυτό όχι μόνο αντιβαίνει προς τις αρχές και τις αξίες που θάλπει η Ένωση από την ίδρυσή της, αλλά, σε ένα ρευστό και ασταθές διεθνές περιβάλλον, θα έχει ανεξέλεγκτες συνέπειες. Ενδεικτικά, μερικές από αυτές θα είναι οι εξής:

(α) Η **σημαντική αποδυνάμωση** του ίδιου του θεσμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ως πρότυπου μηχανισμού συμμόρφωσης με το δίκαιο, διεθνές και ενωσιακό. Έτοι, χώρες της ευρύτερης περιοχής (εντός και εκτός της Ένωσης) με χαμηλή προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενθαρρύνονται να προσφύγουν κατά των πορισμάτων της Επιτροπής Συμμόρφωσης, σε περίπτωση που δεν εγκρίνουν το περιεχόμενό τους. Με αυτό τον τρόπο, η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αποδυναμώσει την πιο σημαντική διεθνή Σύμβαση σε θέματα περιβαλλοντικών δικαιωμάτων και περιβαλλοντικής δικαιοσύνης, διακυβεύοντας **δύο δεκαετίες προόδου** στην ευρωπαϊκή ήπειρο και την Κεντρική Ασία.

(β) Η **εφαρμογή «δύο μέτρων και σταθμών»** μεταξύ αφενός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφετέρου των κρατών μελών της Ένωσης. Εντός της Ένωσης, θα ενθαρρυνθούν τα ευρωσκεπτιστικά αισθήματα: πράγματι, η ρητή δήλωση ότι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί δεν απαιτείται να παρέχουν το ίδιο επίπεδο πρόσβασης στην δικαιοσύνη με τα κράτη μέλη - με άλλα λόγια, το ίδιο επίπεδο δημοκρατικού ελέγχου, διασφάλισης των δικαιωμάτων και διαφάνειας – ενισχύει την εικόνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως ενός **ανομιμοποίητου και αδιαφανούς** γραφειοκρατικού θεσμού, ο οποίος αντιστέκεται στον έλεγχο και την λογοδοσία, ενάντια στο κοινό συμφέρον των Ευρωπαίων πολιτών – με άλλα λόγια, των πολιτών που εκπροσωπεί.

Με την ευκαιρία αυτή, θυμίζουμε ότι η Επιτροπή Περιβάλλοντος αποφάσισε να απευθύνει επιστολή προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (8.6.2017), με την οποία θα υποστηρίζει την έγκριση των πορισμάτων της Επιτροπής Συμμόρφωσης, και την αντιμετώπιση του θέματος με ενωσιακή νομοθετική πρόταση.⁸

Η πρόσβαση στην δικαιοσύνη αποτελεί ένα ιδιαίτερο κρίσιμο θέμα για κάθε φορέα που εκπροσωπεί τις δημοκρατικές ιδέες και το κράτος δικαίου. Η Ένωση, από την ίδρυσή της, αποτελεί ένα παρόμοιο φορέα. Για τον λόγο αυτό, είναι απολύτως αναγκαίο η χώρα μας, όπως και τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ,

- (α) να απορρίψουν την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,
- (β) να εγκρίνουν τα πορίσματα της Επιτροπής Συμμόρφωσης και

⁸ European Parliament. Committee on the Environment, Public Health and Food Safety. COORDINATORS' RESULTS (31.5.2017) [ENVI_PV(2016)0608]. Ανάκτηση από: goo.gl/YoYaXF

(γ) να δεσμευθούν ότι θα αναθεωρήσουν την σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία χωρίς καθυστέρηση, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρης συμμόρφωση με τη Σύμβαση Άαρχους.

Ευελπιστώντας ότι θα λάβετε υπόψη τους ως άνω προβληματισμούς, και παραμένουμε στη διάθεσή σας για τυχόν περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις.

Με εκτίμηση,

Δημήτρης Καραβέλλας

Γενικός Διευθυντής WWF Ελλάς